

گزارشي از آراي
ديوان داوري ايران و ايالات
متحده آمريكا
تا پايان سال 1366

ديوان داوري ايران و ايالات متحده
امريكا تا پايان اسفند ماه سال 1363 طي
74 تصميم، 67 قرار و 355 حكم، 10 فقره
از 22 پرونده «الف»، 44 فقره از 72
پرونده «ب»، 746 فقره از 962 پرونده
بزرگ و 178 فقره از 2782 پرونده كوچك را
رسيدگي و مختومه اعلام نموده است.*

بررسي اجمالي 355 رأی ديوان به شرح زير
مي باشد:

الف - آراي مبني بر توافق طرفين دعوي 158
فقره

* (1) پرونده هاي «الف» پرونده هايي هستند كه دولتين
ايران و ايالات متحده امريكا نظر تفسيري ديوان را در
موضوعات متنازع فيه با توجه به بند 3 ماده 2 بيانيه حل
و فصل دعاوي به شرح مصرح در بندهاي 16 و 17 همان بيانه
عمومي، همچنين سؤالات مربوط به تفسير يا اجراي بيانيه
حل و فصل دعاوي كه در بند 4 ماده 6 بيانيه ذكر گرديده
است، خواستار شده اند.

(2) پرونده هاي «ب» پرونده هايي هستند كه دو دولت ايران
و ايالات متحده امريكا مبتني بر بند 3 ماده 2 بيانيه حل
و فصل دعاوي، ادعاهاي رسمي خود عليه يكديگر را مطرح
نموده اند.

(3) پرونده هاي بزرگ پرونده هايي هستند كه خواسته عنوان
شده در آنها بيش از 250.000 دلار مي باشد.

گزارشي از آراي ... ❖ 129

در این دعاوی جمعاً حدود سه میلیارد و سیصد و شصت میلیون دلار به اضافه بهره و هزینه‌های دادرسی مطالبه شده بود. دیوان براساس توافق طرفین مقرر نموده است مبلغ 520.631.123 دلار به علاوه معادل دلاری 303.196 پوند انگلیس و 297.051 مارک آلمانی به طرفهای آمریکایی و 41.228.407 دلار به اضافه معادل دلاری 423.911 به طرفهای ایرانی پرداخت گردد.

یادآوری می‌گردد در قبضه وجه المصالحه‌های پرداختی، ضمن پایان دادن به ادعاهای خواهانهای آمریکایی به‌خصوص از لحاظ مالکیت واحدهای صنعتی، در مواردی دیوان آنها را ملزم به تحویل قطعات و لوازم مورد تعهد خود به طرفهای ایرانی نموده است. به علاوه، در بعضی دیگر از پرونده‌ها به‌موجب موافقتنامه‌های مربوط، وجوهی که در اختیار طرف امریکایی بوده است به طرف ایرانی مسترد و پرداخت شده است که رقم آن جمعاً بالغ بر 177 میلیون دلار می‌شود.

ب - آرای مبني بر رد ادعاهای خواهانهای امریکایی 65 فقره

در این دعاوی، خواهانهای امریکایی بیش از دو میلیارد و هشتصد و سی و چهار میلیون دلار به اضافه بهره و هزینه‌های دادرسی را مطالبه نموده بودند که به لحاظ عدم صلاحیت یا فقد دلیل کافی، مردود اعلام شده‌اند.

ج - آرای مبنی بر محکومیت خواندگان ایرانی 100 فقره

در این دعاوی خواهانهای امریکایی حدود یک میلیارد و پانصد و بیست و سه میلیون دلار به اضافه بهره و هزینه‌های دادرسی را مطالبه نموده بودند. دیوان مقرر نموده است کلاً حدود 416.757.900 دلار بابت اصل ادعاها، بهره و هزینه‌های دادرسی به طرفهای امریکایی پرداخت گردد.*

---

*. توضیح اینکه در 5 فقره پرونده نفتی به شماره‌های 56، 74، 76، 81 و 150، هر چند آرای دیوان به شماره‌های 3-56-310 و 3-150/76/81/74-311 مبنی بر تأیید بخشی از ادعاهای خواهانها صادر شده، لکن اعلام مبلغ قطعی محکومیت به بررسی لوایح طرفین در موارد مذکور موکول گردیده است.

د - آرای مبنی بر رد ادعاهای خواهانهای
ایرانی 20 فقره

طی این سری از دعاوی، اتباع و مؤسسات ایرانی حدود 276 میلیون دلار به اضافه بهره و هزینه‌های دادرسی را مطالبه نموده بودند که به لحاظ عدم صلاحیت یا فقد دلیل کافی، مردود اعلام شده‌اند.

ه - آرای مبنی بر محکومیت امریکا به نفع
ایران 12 فقره

در این دعاوی سازمانهای ایرانی حدود 541 میلیون دلار به اضافه بهره و هزینه‌های دادرسی را مطالبه نموده بودند که منجر به محکومیت طرفهای امریکایی به پرداخت حدود 517 میلیون دلار به طرفهای ایرانی گردیده است. قسمت عمده این مبلغ مربوط به ادعای دولت جمهوری اسلامی ایران مطروحه در بند «ز» پرونده «الف-15» می‌باشد.

یادآوری می‌گردد که در اجرای قرارداد الجزایر، مبلغ 3.667 میلیون دلار جهت بازپرداخت اصل و بهره وامهای دریافتی دولت ایران از سندیکایی از

مؤسسات بانكي امريكا تحت عنوان حساب شماره يك به بانك فدرال رزرو نيويورك منتقل گرديده بود. دولت ايالات متحده امريكا پس از تسوية بدهيها از بازپس دادن باقيمانده مبلغ مذکور به بهانه هاي مختلف سرباز مي زد تا اينكه هيئت عمومي داوران طي رأي جزئي شماره الف - 15 (اول - ز) 306 مورخ 1366/2/14 مقرر نمود دولت ايالات متحده امريكا كليه مبلغ موجود در حساب شماره يك فوق الذكر را، بجز مبلغ 63 ميليون دلار و بهره متعلق به آن كه جهت پرداخت ادعاهاي احتمالي اختصاص داده شده است، به دولت ايران بازپس گرداند.

با اعلام رأي مذکور، دولت امريكا بدو 454 ميليون دلار و اخيراً 37 ميليون و نهصد هزار دلار به حساب دولت جمهوري اسلامي واريز نمود.